

"לְדוֹרוֹת" סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל

שאלון לרישום קורות ניצולי השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית וחינוכית. אוסף הסיפורים מפורסם באתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם משפחה: וייגרט	שם פרטי: חיה
---------------------	-----------------

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה

במידה והשאלה אינה נוגעת אלייך, אין צורך לענות עליה

שם משפחה איתו נולדתי: לוינסון	בלועזית levinson	שם משפחה איתו נולדתי: אווה	בלועזית eva
שם פרטי איתו נולדתי: עיר לידה: ברוולד	שנת לידה: 1924	שם פרטי ושם משפחה של האב: מרטין לוינסון	מין: נ
שם פרטי ושם משפחה של האב: מרטין לוינסון	ארץ לידה: גרמניה	מקום מגורים קבוע לפני המלחמה: ברלין	ארץ המגורים: גרמניה
השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה: (יסודי, תיכון, אוניברסיטה, ישיבה) יסודי	מקצוע לפני המלחמה: (תלמיד, סנדלר, מורה) תלמידה	מקומות מגורים בתקופת המלחמה: (שם העיר או האזור ושם הארץ) עד דצמבר 39 בברלין, אחכ שנה בדנמרק. 24.12. 1940 הגיעה ארצה	חבר בארגון או בתנועה: (בית"ר, השומר הצעיר, בני עקיבא) שומר הצעיר
במידה והיית בגטו, ציין את שמו לא	בלועזית	במידה והיית במחנה עבודה או מחנה ריכוז, ציין את שמו לא	בלועזית
המקום בו נודע לך כי הנך אדם חופשי:	תאריך השחרור:	במידה והיית במחנה עקורים ציין את שמו (מחנות פליטים שהוקמו לאחר המלחמה בעיקר באוסטריה, גרמניה ואיטליה)	ציין מקום אליו חזרת לאחר השחרור
במידה והיית במחנות מעצר בקפריסין, ציין ממתי עד מתי	שנת עליה:	במידה ועלית באנייה, ציין את שמה	

אנא ספרי/י על קורותיך לפני המלחמה

(ציוני דרך: הבית בו גדלת, בית הספר, חברי ילדותך; במה עסקו הוריך, המשפחה המורחבת, חגים ומאכלים):

נא לכתוב בגוף ראשון

אבא שלי עבד כל הזמן. אמי לא עבדה. בגיל שנתיים עברנו לברלין, עקב אנטישמיות שהייתה ביישוב בו גרנו (חיבלו בחנות של אביה). אבא התקבל לעבודה בבית מסחר בברלין. אח"כ פיטרו את כל היהודים. בגלל שהוא היה חובש במלחמת העולם הראשונה, היה חובש עם אות הצטיינות, אז השאירו אותו בעבודה. ב-34 פיטרו אותו והוא היה מחוסר עבודה. קיבל מגרמניה כסף לקיום. בברלין הנאצים לקחו אותו לבניית כבישים, אח"כ לבית חרושת לנשק יחד עם אימי ואחי (שעד אז למד בבית ספר חקלאי). משם לקחו אותם לאושוויץ.

לי לא היו חברים, הלכתי לבי"ס 45 דק כי לא היה לי כסף לנסוע באוטובוס. היו לי חברים רק בשומר הצעיר. קודם היינו יהודים ורק אח"כ גרמנים. היו במשפחה שלי הרבה נישואי תערובת. חגגנו חגים יהודיים. בדצמבר 1939 עברתי לדנמרק כי רצו להוציא את הילדים מגרמניה, שלחו אותם לדנמרק הולנד או אנגליה. עליית הנוער, רחהפראייר, שלחה אותי לדנמרק. הייתי בת 15. נסעתי עם החברים שלי מההכשרה. שם פיזרו אותנו בין האיכרים. אני לא רציתי שיעשו לי בת מצווה כי לא רציתי שזה יעלה כסף להוריי. אחרי הצהריים הייתי הולכת לחוגים במכבי ובשומר הצעיר, טיילתי עם איזו ילדה על מנת להרוויח כסף.

נא ספרי/י על קורותיך בזמן המלחמה

(גירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים במחתרת, השתתפות בבריחה או בהתנגדות, האנשים שהיו בסביבתך בגטו או במסתור, במי נעזרת או אולי למי עזרת):

בהפצות הראשונות שהיו בגרמניה הייתי במקלט עם קיבוץ ההכשרה. הורי היו בבית, אבל אני הייתי עם המפעל הכשרה. כארבעה חודשים אחרי שהגעתי לדנמרק היא נכבשה. קראתי בעיתון שדנמרק נכבשה, גם שמעתי ברדיו. אני עבדתי בכל עבודה של החווה: משק בית, כביסה, גיהוץ, גינה, לול. היה משק גדול עם הרבה פועלים. רק לא רציתי לבשל- כי אז זה היה אומר שלא יכולתי ללכת ליום לימוד של עברית אחד שהיה לי בשבוע. חשבתי שאם אדע לבשל אז לא ישחררו אותי ליום לימוד. נחשבתי כמישהי חרוצה- שוטפת כלים, מרחצת, מקפלת כביסה. הייתי מאוד מקובלת בכל הסביבה. עשיתי גם דברים טיפשיים- ראיתי שכשיש לאיכרים יום הולדת אז הם מניפים דגל דני.

ביקשתי שכשיש לי יום הולדת אז כולם יניפו את הדגלים הדניים. לפעמים רציתי לקנות לי ממתקים ולא היה לי כסף. היה לי כן אוכל אבל היה קשה לי לאכול- כי ידעתי שלהורי אין מה לאכול. הייתי מתכתבת עם הוריי וזה היה השמחה היחידה שלי. הגרמנים פלשו לדנמרק והעיר נואולנדזה פחדה שייקחו אותנו, אז הכומר אמר שהעיר החליטה שהם לא ימסרו את אותי, אלא יחתנו אותי עם מישהו מדנמרק. אני ידעתי שאני בקבוצה הראשונה שעוזבת לישראל מטעם עליית נוער "השומר הצעיר", אבל לא אמרתי לאף אחד כי זה היה מבצע סודי. לא הודעתי להורים שלי, לא לאיכרים. שלושה ימים לפני הודיעו לי שאני צריכה לנסוע לקופנהגן, ואז סיפרתי לאיכרים- אז האישה שאלה אותי איך יש לך כסף לנסיעה? אמרתי שאין לי. אבל היה כסף בשוודיה שהיהודים תרמו לנו לנסיעה. האישה התפלאה שיהודי תורם ליהודי אחר שהוא לא מכיר. זו השקפת עולם אחרת לגמרי ממה שהם יודעים- הם לא נותנים תרומה לאנשים שהם לא מכירים. היא הייתה המומה. בקופנהגן קיבלנו הוראה לא להסתובב יותר משניים ביחד. הכניסו אותנו לרכבת לשוודיה, משוודיה נסענו ברכבת לפינלנד, בפינלנד אירחו אותנו יהודים ללילה אחד. אח"כ נסענו לנמל ומשם באונייה ללנינגרד.

שם הייתה לי משפחה של יהודים קומוניסטים, אבל אני חתמתי שאין לי קרובים בברה"מ. אני עברתי ברחוב שלהם ורעדתי כי פחדתי שאולי מישהו יראה אותי. פחדתי שאני יסכן קבוצה שלמה. זה נגמר במזל. מאוחר יותר התברר שכל המשפחה שהייתה לי בלנינגרד נהרגה במלחמה. הגענו לאודסה ברכבת, עם איש של השירות החשאי שליווה אותנו. היה לנו אוכל, למדריך היה מספיק כסף כדי לקנות לנו לחמניות. מאודסה באונייה לטורקיה. הייתה סערה בים והאונייה כמעט התהפכה, כולם

בכו והקיא. אני דווקא אכלתי והייתי גיבורה. כשהגענו לבוספורט, משם הכל היה רגוע. באיסטנבול הכניסו אותנו למלון ואמרו לנו לסגור דלתות ווילונות ולא לצאת החוצה. זה היה מקום ריגול המרכזי של כל אירופה: מי שהיה יכול להגיע לשם ריגל. אח"כ נכנסו לרכבת ונסענו דרך סוריה, לבנון עד שהגענו לראש הנקרה. זה היה 12.24.1940. הגענו ביום של חנוכה והבטחנו לגויים שכשנגיע לישראל נדליק נר- זה היה חנוכה וחג מולד אז הדלקנו להם נר. מראש הנקרה הביאו אותנו לבית עולים בחיפה, כעבור יום לקחו את הקבוצה שלי למשמר העמק.

אנא ספרי/י על קורותיך מתום המלחמה ועד עלייתך לארץ
(השחרור וחזרתך הביתה, חיך אחרי המלחמה, העפלה/ עליה):

נא ספרי/י על חיך בארץ
(תחושותיך בעת עלייתך ארצה, פעילותך הציבורית או התרבותית, המשפחה שהקמת, המסר שברצונך להעביר לדורות הבאים):

הייתי שלוש שנים במשמר העמק. מצד אחד התרגשתי ושמחתי לעלות לארץ ומצד שני דאגתי למשפחה. היה מותר לי לכתוב 25 מילים להוריי- המכתב הגיע לשוויץ ומשם לגרמניה והורי ענו על הצד השני. חשבתי הרבה מה אני אכתוב ב 25 מילים שישמח אותם- לדוגמא, כתבתי שראיתי את ים המלח ואת ירושלים וחיפה. לא כתבתי שהיה חם, שהיה לי קדחת. ביום שאבי קיבל הודעה להתייצב בברלין בשביל ללכת לאושוויץ (נאמר לו שזה מחנה עבודה), הוא ביקש מדוד שלי לצלם את אבי אימי ואחי. אבי ביקש מהדוד לכתוב לי שאני לא אדאג, אבל עכשיו לא נדבר הרבה זמן. כשקיבלתי את המכתב, כעבור יותר מחצי שנה, כבר הבנתי שאני לא יקבל יותר מכתבים. הדוד שצילם, הוא היה גוי, והוא ידע את האמת. הוא לא רצה לכתוב לי שהם מתו. אני חיפשתי בכל מיני ארצות שיחפשו ברשימות של השבויים.

ולמעשה הם נהרגו. כשהבנתי עליתי על המיטה שלי ורציתי להיות לבד עם עצמי. אחרי שלוש שנים במשמר העמק, נדדתי עם הגרעין, חברי התגייסו לצבא הבריטי, לפלמ"ח. בדיעבד, הסתבר שבת דודה שלי התחתנה עם יצחק שדה. אחרי שלוש שנים במשמר העמק עברתי למזרע. במזרע נשארנו כמה חברה. נגמרה מלחמת השחרור. עד אז ריכזתי את הקבוצה ואמרתני שאני הולכת לקיבוץ צעיר, והלכתי להקים את קיבוץ שובל. התחתנתי עם בעלי שהכרתי אותו כשהיה בקטיף במשמר העמק, אח"כ נפגשנו מחדש בקיבוץ שובל- הוא היה חבר קיבוץ כשנה לפני.

המסר- בעלי חשב שאם לא מדברים על השואה אז אני יישכח את זה. כשהילדים גדלו הם שאלו למה אין לנו סבא וסבתא, ואז הם קראו לזה "הסיפור העצוב של אמא". לא דיברו על זה אבל הם ידעו. בעלי לא הסכים שאני אתעסק עם זה: "לסרט הזה אל תלכי", הוא רצה לשמור עלי. אחרי שהוא נפטר בגיל 60, אני כתבתי ספר על אחי, כי לא רציתי לכתוב על עצמי, בשביל להשאיר לילדים משהו. לא היה לי כסף לפרסם את זה, אז פניתי ליד ושם. רציתי לכתוב בשלוש שפות- בגרמנית, עברית ואנגלית. בסוף לא ידעתי אנגלית טוב אז פרסמתי רק בגרמנית ובעברית. הספר הזה נמצא בכמה ספריות ברחבי הארץ ובחו"ל.

ראיון: מיכל וולוצקי, שובל, אפריל 2014

יד ושם

המשרד לאזרחים ותיקים